

سنارییە: دىن ۋە ئېتىقاد ئەركىنلىكى: دىنىڭىز ۋە ئېتىقادىڭىزغا ئىشىنىش ياكى

ئۆزگەرتىش ھوقۇقى

دىن ۋە ئېتىقاد ئەركىنلىكىنىڭ بىرىنچى يادرولۇق ئۆلچىمى دىنىڭىز ۋە ئېتىقادىڭىزنى ئەركىن ئىشىنىش ، ساقلاش ، ئۆزگەرتىش ياكى ئايرىلىش ھوقۇقىدۇر. بۇ سىزنىڭ شەخسىي ئېتىقادىڭىزغا مۇناسىۋەتلىك بولۇپ ، دىن ۋە ئېتىقاد ئەركىنلىكىنىڭ ئىچكى ئۆلچىمى دەپ ئاتىلىدۇ. دىنىڭىزغا ۋە ئېتىقادىڭىزغا ئىشىنىش ياكى ئۆزگەرتىش ھوقۇقى مۇتلەق ھوقۇق ، يەنى خەلقئارا قانۇن بويىچە ، بۇ ھوقۇق ھەرگىزمۇ چەكلىمىگە ئۇچرىمايدۇ. مەيلى خىرىستىيان ، مۇسۇلمان ، باھاي ، يەزىدى ياكى ئاتېئىست بولۇڭ ، مەيلى سىنگاپور ، شىۋىتسىيە ياكى سۇداندا ياشاڭ ، مەيلى تىنچلىق ياكى ئۇرۇش بولسۇن ، مەيلى دىنى ياكى سىياسىي رەھبەرلەرنىڭ نېمە دېيىشىدىن قەتئىينەزەر - سىزنىڭ ياكى باشقا ھەر قانداق بىر كىشىنىڭ دىنىنى ساقلاپ قېلىش ھوقۇقىڭىز بار ئېتىقادىڭىزنى قەدىرلەڭ ، ياكى ئۇلارنى ئۆزگەرتىڭ ياكى ئېتىقادىڭىز بولۇڭ.

ئەلۋەتتە نۇرغۇن كىشىلەر بۇ مۇتلەق ھوقۇقتىن مەھرۇم قىلىندۇ ۋە ئۇلارنىڭ دىنى ياكى ئېتىقادى ، ھۆكۈمەتلەر ، ئائىلە ئەزالىرى ياكى ئۇلارنىڭ مەھەللىسىدىكى گۇرۇپپىلار تەرىپىدىن جازالىنىدۇ ياكى ھۇجۇم قىلىنىدۇ.

بەزى ھۆكۈمەتلەر ئالاھىدە دىن ۋە ئېتىقادنى چەكلەيدۇ. فالۇنگۇڭ جۇڭگودا چەكلەنگەن بۇددىزم ئېتىقادى ۋە ئادىتىنىڭ بىر خىل شەكلى. فالۇنگۇڭ بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار

تۈرمىدە يېتىش ، قىيىناش ، مەجبۇرىيەت ئەمگىكى ۋە قايتا تەربىيىلەشنى باشتىن كەچۈرۈپ ، ئۇلارنى ئېتىقادىدىن ۋاز كېچىشكە مەجبۇرلىدى

ئېرتىرىيەدە پەقەت دۆلەت ئېتىراپ قىلغان تۆت دىن بار ، پېنتېكوستال مەزھىپىدىكى خىرىستىيانلار ۋە يەھۇدا گۇۋاھچىلىرى (خىرىستىياننىڭ يېڭى بىر مەزھىپى) قاتارلىق ئېتىراپ قىلىنمىغان دىنلارغا مەنسۇپ كىشىلەر ئوخشىمىغان ئۇسۇللار بىلەن قاتتىق جازاغا تارتىلدى.

دىن ۋە ئېتىقاد ھوقۇقىغا دەخلى-تەرۇز قىلىشنىڭ تېخىمۇ ئىنچىكە مىسالى زوراۋانلىقنىڭ زىيانكەشلىكىگە ئۇچرىغانلار دىنىي كىملىكى ياكى ئېتىقادى سەۋەبىدىن نىشان قىلىنغان ئۆچمەنلىك جىنايىتىدۇر. ئۇلار مەلۇم بىر دىن ياكى ئېتىقادى بولغانلىقى ئۈچۈن ھۇجۇمغا ئۇچرايدۇ.

فرانسىيىدە ، مۇسۇلمانلارغا ھۇجۇم قىلىش ، پاراكەندىچىلىك سېلىش ياكى جىنايىتى زىيان سېلىش قاتارلىق ئۆچمەنلىك جىنايىتى -يىلى % ئېشىپ ، ۋەقە خاتىرىلەنگەن. دوكلاتتا ، يەھۇدىيلار جەمئىيىتىگە بولغان ئۆچمەنلىك جىنايىتىنىڭ سەۋىيىسى بىلەن يەنىلا يۇقىرى ھالەتتە تۇرغان.

مېكسىكىنىڭ يېزىلىرىدىكى قىسمەن رايونلاردا ، نامايىشچى خىرىستىيانلار ئەنئەنىۋى ۋە كاتولىك خىرىستىيان دىنىنى ساقلاپ قېلىشنى خالايدىغان مەھەللە رەھبەرلىرى تەرىپىدىن زوراۋانلىققا ئۇچرىغان ياكى ئۇلارنىڭ زېمىنىدىن قوغلانغان.

نۇرغۇن دۆلەتلەردە دىنىي كىملىك ، مىللىي كىملىك ۋە دۆلەتنىڭ كىملىكى بىر-بىرىگە زىچ باغلانغان. بۇنداق ئەھۋالدا ، دىنىي ئاز سانلىق مىللەتلەر ۋە دىنسىزلارنى ئۆز ئىچىگە

ئالغان كۆپ ساندىكى دىندىن ئايرىلغان كىشىلەرنى مىللەتكە ساداقەتسىزلىك ، ھەتتا دۆلەت بىخەتەرلىكىگە تەھدىت دەپ قاراشقا بولىدۇ.

دىن ياكى ئېتىقادتىن ئايرىلىشنىڭ مۇتلەق ھوقۇقى ھەمىشە نەزەردىن ساقىت قىلىنغان.

ھىندونېزىيەدە دىن ئەركىنلىكى قانۇنى بار ، گەرچە بۇ قانۇنلار پەقەت ئىسلام ، كاتولىك ۋە پروتېستانت خرىستىيان دىنى ، بۇددا دىنى ، كۆڭزىچىلىق ۋە ھىندى دىنى قاتارلىق كىشىلەرنىلا قوغدايدۇ. ئاتېئىزم قوغدىلمايدۇ. ياشقا كىرگەندە ، مۇسۇلمانلارنىڭ ئارقا كۆرۈنۈشى بولغان ئالبېكس ئان يىللىق قاماق جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنغان ۋە «تەڭرى مەۋجۇت ئەمەس» دەپ يازغانلىقى ۋە فېيسبۇكتا دىنسىزلار بېتىنى ئاچقانلىقى ئۈچۈن دوللار جەرىمانە قويۇلغان.

كىيىن دىنىي ئۆچمەنلىك ياكى دۈشمەنلىكنى مەقسەت قىلغان ئۇچۇرلارنى تارقىتىشقا ، توردا كۆپۈرلۈك ئۇچۇر تارقىتىشقا ۋە باشقىلارنى دىنسىزلىقنى قوبۇل قىلىشقا چاقىرىشقا ئۇچۇن ئەيىبلەنگەن. كىيىن فېيسبۇك بېتىدە ئاشكارا كەچۈرۈم سورىغان بولسىمۇ ، غەزەپلەنگەن ئامما تەرىپىدىن تاياق يېگەن ۋە مەھەللىسى تەرىپىدىن رەت قىلىنغان.

ئىراندا ، ئىسلام دىندىن ۋازكېچىپ خرىستىئان دىنىنى قوبۇل قىلغانلار قاتتىق جازاغا ئۇچرايدۇ ، بولۇپمۇ ئۇلار تىزىمغا ئالدۇرمىغان چېركاۋلىرىغا بارغان بولسا. يىلى - ئايدا ، تۆت نەپەر دىندىن چىققۇچى «دۆلەت بىخەتەرلىكىگە قارشى ھەرىكەت قىلىش»

جنايتى بىلەن يىللىق قاماق جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنغان. ئۇلارنىڭ ئۈچى ئىلگىرى بىرلىشىپ ھاراق ئىچكەنلىكى ئۈچۈن قامچا جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنغان ، چۈنكى ھۆكۈمەت ئۇلارنى يەنىلا مۇسۇلمان دەپ قارايدۇ ، ئىراندىكى مۇسۇلمانلارنىڭ ھاراق ئىچىشى قانۇنسىز.

ھەمىشە سىياسىي ۋە دىنىي داھىيلار مۇقەددەس تېكىستلەرنى ياكى دىنىي قانۇن ئەنئەنىلىرىنى شەرھلەپ ، كۆپ ساندىكى ئىتتىقاد قىلىدىغان دىندىن ئايرىلغانلىقى ياكى مەلۇم توپقا مەنسۇپ بولغانلىقى ئۈچۈن بىرىلىدىغان جازانى ئاقلايدۇ. ئۇ جازا بولسا ئۆلۈم جازاسى ، قاماق جازاسى ، خىزمەتتىن ئايرىلىش ياكى نىكاھنى بىكار قىلىش ۋە بالا بېقىش ھوقۇقىدىن ئايرىلىشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. سەئۇدى ئەرەبىستان ۋە پاكىستاننى ئۆز ئىچىگە ئالغان مۇسۇلمان كۆپ سانلىقنى ئىگىلەيدىغان بىر تۈركۈم دۆلەتلەرنىڭ ئىسلامدىن ئايرىلىش ھوقۇقىدا بۇنداق قانۇنىي چەكلىمىلەر بار. لېكىن بۇ مۇقەررەر ئەمەس. مەسىلەن ، سېررالېئوندا مۇسۇلمانلار تەخمىنەن % ئاھالىنى ، خرىستىيانلار % نى تەشكىل قىلىدۇ ، دىن ئىنتايىن ئوچۇق-ئاشكارە بولسىمۇ ، ئەمما ئۇ سىياسىيەلەشتۈرۈلمىگەن. بۇ خىل مەسىلىلەر پەقەت مۇسۇلمانلار كۆپ بولغان دۆلەتلەر بىلەنلا چەكلەنمەيدۇ. ئوتتۇرا ئافرىقا جۇمھۇرىيىتىنىڭ بىر قىسىم رايونلىرىدا ، بالاقاغا قارشى قوراللىق كۈچلەر ئۆلۈم تەھدىتىدىن پايدىلىنىپ ، ئاز سانلىق مىللەت ئەزالىرىنى خرىستىيان بولۇشقا مەجبۇرلىدى. ھىندىستاندىكى بىر قانچە شىتاتتا دىنىي ئۆزگەرتىش ھوقۇقىنى چەكلەيدىغان قانۇن بار ، مەسىلەن ، دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان كىشىلەر دىندىن چىقماقچى بولسا ھۆكۈمەت

ئورگانلىرىدىن رۇخسەت سوراش تەلەپ قىلىندۇ.

دىننىي ھوقوققا دەخلى-تەرۇز قىلغانلار پەقەت ھۆكۈمەتلەرلا ئەمەس. ھىندىستاندا زوراۋان

گۇرۇپپىلىرى خىرىستىيان ۋە مۇسۇلمانلار جامائىتىگە ھۇجۇم قىلغان ۋە قەللىمۇ يۈز

بەرگەن بولۇپ ، بەزىدە زوراۋانلىقنىڭ تەھدىتى ئاستىدا دىننىي ئۆزگەرتىشمۇ بار. بەزى

ئەھۋاللاردا ، زوراۋانلىقتىن ئۆي-ماكانلىرىدىن ئايرىلغان كىشىلەر ئۆيىگە قايتىشقا رۇخسەت

قىلىنىشتىن بۇرۇن دىننىي ئۆزگەرتىش تەلەپ قىلىنغان.

دىن ۋە ئېتىقادنى ئۆزگەرتىش ئەركىنلىكى خەلقئارادا ناھايىتى تالاش-تارتىش قوزغىدى.

ئەمەلىيەتتە ، ھەر قېتىم بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەر يېڭى ئەھدىنامە

ياكى دىننىي ئۆزگەرتىش ھوقۇقى ناھايىتى ئاجىز ھالەتتە ئېلان قىلىندى.

ئاجىز ھالەتتە ئىلان قىلىنغان بولسىمۇ ، بىر دۆلەت كىشىلىك ھوقۇق كومىتېتى دۆلەتلەرگە

پۇقرالار ۋە سىياسىي ھوقۇق توغرىسىدىكى ئەھدىنامىنى قانداق ئىزاھلاش توغرىسىدا

مەسلىھەت بېرىشتىن ئىبارەت ، «دىن ۋە ئېتىقادقا ئىشىنىش ياكى قوبۇل قىلىش

ئەركىنلىكى» نى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇ دىن ۋە ئېتىقادنى تاللاش ئەركىنلىكىنى ئۆز ئىچىگە

ئالدى ، يەنى ئۆزىنىڭ ھازىرقى دىنى ياكى ئېتىقادىنى باشقا بىرىگە ئالماشتۇرۇش ياكى

ئاتىزىمىسىز قاراشلارنى قوبۇل قىلىش ھوقۇقى ، شۇنداقلا ئۆزىنىڭ دىنى ۋە ئېتىقادىنى

ساقلاپ قېلىش ھوقۇقى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالدى.

خۇلاسە بېرىشقا - دىنىڭ ياكى ئېتىقادىڭىزغا ئىگە بولۇش ياكى ئۆزگەرتىش ھوقۇقى م

ۋەتەن. ئۇ ھەر قانداق ئەھۋالدا چەكلىنىپ قالماستىن كېرەك. لېكىن بەزى ھۆكۈمەتلەر

بۇ ھوقۇقنى چەكلەيدۇ. جەمئىيەتتىكى ئائىلە ياكى گۇرۇپپىلارنىڭ دىنى ياكى ئېتىقادىغا ئىگە ياكى ئۆزگەرگەنلىكى ئۈچۈن كىشىلەرنى ئوخشىمىغان ئۇسۇللار بىلەن جازالايدىغان ئەھۋاللار ناھايىتى كۆپ.

سزىدىن ۋە ئېتىقادقا ئىگە بولۇش ياكى ئۆزگەرتىش ھوقۇقى توغرىسىدىكى تېخىمۇ كۆپ ئۇچۇرلارنى تور بەتتىكى تەربىيەلەش ماتېرىياللىرىدىن تاپالايسىز.

نەشر ھوقۇقى: SMC